
Maria Falska

autor: jaszol

Maria Falska urodziła się 7 lutego 1877 roku w Czaplinie. Dzieciństwo i pierwsze lata edukacji spędziła wśród rodziny, gdzie przygotowywała się do roli nauczycielki.

Edukację kontynuowała u rodziny w Warszawie, gdzie uczęszczała na wykłady Uniwersytetu Latającego. Sporo czasu spędzała w środowisku inteligencji warszawskiej, utrzymywała kontakty z takimi osobami, jak Józef Piłsudski czy Stanisław Wojciechowski. Pod wpływem swojego starszego brata Bronisława Rogowskiego wstąpiła do Polskiej Partii Socjalistycznej. Maria Rogowska zaangażowała się w pracę wychowawczą i wydawniczą PPS-u. W lutym 1900 roku carska policja na kilka miesięcy aresztowała Rogowską za działalność polityczną. Po wyjściu z Cytadeli kontynuowała ona nielegalną pracę. Działała na terenie Warszawy i Łodzi, prowadziła wykłady w kółkach robotniczych. Na przełomie stycznia i lutego 1902 roku ponownie wpadła i została zesłana w głąb Rosji.

Po powrocie do kraju poznała swojego przyszłego męża, Leona Falskiego – działacza PPS-Lewica. Rogowska pracowała wtedy w Towarzystwie Czytelni miasta Warszawy, Towarzystwie Kultury Polskiej oraz Towarzystwie Wychowania Przedszkolnego, prowadziła działalność oświatowo-wychowawczą. W 1910 roku podczas pobytu w Londynie Maria Rogowska wyszła za Leona Falskiego. Po powrocie do Warszawy Falskiego zaczęła śledzić policja carska, co zmusiło go do zawieszenia działalności politycznej. Falscy przeprowadzili się na Litwę, gdzie Leon otworzył praktykę lekarską. W 1911 roku urodziła im się córka. Niedługo po tym Leon po ciężkiej chorobie zmarł. W czasie pierwszej wojny Maria Falska spotkała się w Kijowie z Januszem Korczakiem. Prowadzili tam Dom Wychowawczy dla chłopców w ramach Polskiego Komitetu Pomocy Ofiarom Wojny. Korczak zorganizował samorząd dziecięcy i zapoczątkował wydawanie „Gazetki”. Po wyjeździe Korczaka Falska kontynuowała jego dzieło. Nazywana „panią Maryną” analizowała zachowania dzieci i stworzyła dla nich specjalny plan wychowawczy. W końcu lata 1918 roku Maria Falska przyjechała do Warszawy. Początkowo podjęła pracę w Domu Sierot przy Krochmalnej. Następnie została kuratorem z ramienia Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, jednak gdy zauważyła, że jej raporty i apele nie zmieniają fatalnej sytuacji potrzebujących, zaczęła myśleć o założeniu placówki wychowawczej „z prawdziwego zdarzenia”. 15 listopada 1919 roku wraz z Januszem Korczakiem otworzyli Zakład Wychowawczy „Nasz Dom” przy ulicy Cedrowej 14 w Pruszkowie pod Warszawą. Praktyka wychowawcza „Naszego Domu” została oparta na pomysłach Janusza Korczaka, a szczegóły jej realizacji dopinała właśnie Maria Falska. Od 1921 roku do opieki nad zakładem wychowawczy powołano Towarzystwo „Nasz Dom”, nad którym od 1926 roku patronat miała Aleksandra Piłsudska. W 1928 roku „Nasz Dom” przeniósł się do nowo powstałej siedziby na Bielanach. Spowodowało to rozwój działalności Towarzystwa. Pojawili się nowi wychowawcy, zwiększyły się możliwości działania. Maria Falska dostrzegła rodzące się potrzeby środowisk robotniczych z peryferii Warszawy. Młodzież ucząca się w szkołach średnich, mieszkająca w bursach, w zamian za dach nad głową pomagała w prowadzeniu „Naszego Domu”. Pod koniec lat 30. Falska podjęła współpracę ze Spółem, czego skutkiem było przyjmowanie głównie młodzieży wiejskiej i uczniów szkoły spółdzielczej. W czasie wojny nie zaprzestała działalności wychowawczej. Jej wychowankowie brali udział w walkach powstańczych. Maria Falska pracowała z nimi do ostatnich dni. Zmarła nagle 7 września 1944 roku, gdy Niemcy ogłosili przeniesienie sierocińca do obozu przejściowego w Pruszkowie. Pośmiertnie została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.